

Spomienka na RNDr. Eduarda Lukáčika, CSc.

(* 2. 7. 1946 – † 17. 8. 2021)

Edo Lukáčik sa narodil 2. júla 1946 v Bratislave. Po maturite študoval v rokoch 1965 až 1970 na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, odbor geológia. V roku 1978 získal titul doktor prírodných vied (RNDr.). V rámci diplomovej práce sa venoval výskumu xenolitov hlbokého podložia v oblasti juhoslovenských neovulkanitov pod vedením profesora Hovorku. V roku 1983 obhájil kandidátsku dizertačnú prácu na tému *Petrologia granitoidov nízkotatranského plutónu* a získal tak vedeckú hodnosť kandidát geologických vied (CSc.).

Po skončení štúdia v roku 1970 nastúpil do zamestnania v Geologickom ústave Dionýza Štúra v Bratislave, kde s viacerými prestávkami počas zahraničnej expertíznej činnosti pracoval až do roku 1994. Od nástupu do GÚDŠ sa venoval geologickému mapovaniu a petrologickým štúdiám granitoidov Nízkych Tatier a veporského pásma, ako aj mineralogicko-petrografickému výskumu kryštalínika tatroveporika. Pracoval na geologickom mapovaní kryštalínika na listoch 1 : 25 000 pre potreby zostavenia regionálnej geologickej mapy Nízkych Tatier – Polomka (1974), Liptovská Lúžna a Ružomberok (1974), Mýto pod Ďumbierom (1976), Ružomberok (1978), Vrbické pleso (1979), Korytnica-kúpele (1977, 1980), Ďumbier (1980), Nemecká (1982), Donovaly (1983), Malužiná 1 (1983), ale aj v oblasti veporika – listy Poltár 2 (1982) a Kokava nad Rimavicou – Utekáč (1992). Zároveň robil aj účelové geologické mapovanie napr. v oblasti vodného diela Málinec, prípadne sa podieľal na vyhodnocovaní vrtných prác súvisiacich s geotermálnym výskumom (vrt FGL-1 Pavčina Lehota, 1979). Značná časť aktivít v rámci územia Nízkych Tatier sa spájala s perspektívami volfrámového zrudnenia v oblasti Jasenia. Po páde „železnej opony“ začiatkom 90. rokov sa zúčastnil na mapovacej akcii slovenských geológov v Rakúsku pre Bundesanstalt vo Viedni. Jeho dobré jazykové znalosti sa zúročili aj pri tvorbe anglicko-slovenského geologického slovníka.

Petrologický výskum, ktorý realizoval, bol založený na detailnom štúdiu genézy horninotvorných minerálov. Na základe toho vyčlenil základné typy nízkotatranských granitoidov. Okrem petrologickej charakteristiky

základných magmatických typov vyčlenil aj nový typ tzv. latiborských granitov s afinitou k metasomatickým procesom. Dokázal, že pôvod veľkých draselných živcov v prašivskom type granitoidov nie je metasomatický, ale magmatický, o čom sa dovedty viedli spory.

Získané geologické vedeckovýskumné poznatky sú uchované v mnohých archivovaných záverečných správach. Publikoval ich aj v mnohých odborných domácich i zahraničných časopisoch.

Ako expert geológ opakovane pôsobil aj v zahraničí. V rokoch

1978 – 1979 robil prospekciu medeno-molybdénového zrudnenia v Mongolsku, v rokoch 1983 – 1986 mapoval flyšové komplexy a hodnotil ložiská fosfátov v Zambii a v rokoch 1988 – 1992 robil geologický prieskum medeno-kobaltových ložísk opäť v Zambii.

Po návrate zo zahraničných expertíz začal v roku 1994 pracovať na MŽP SR vo funkcii vedúceho oddelenia implementácie environmentálnych projektov.

V roku 2001 opätovne nastúpil do Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra na zahraničné oddelenie a neskôr zastával funkciu námestníka riaditeľa RNDr. Michala Kaličiaka, CSc., v ktorej pôsobil až do roku 2008, keď odišiel do dôchodku. Pôsobil aj v pozícii národného delegáta za Slovensko v Asociácii európskych geologických služieb – v EuroGeoSurveys.

RNDr. Eduarda Lukáčika, CSc., sme poznali ako priateľského človeka s bohatými odbornými skúsenosťami získanými doma i v zahraničí, ktorý najmä v oblasti geologického výskumu a prieskumu vedel nadviazať kontakty a spolupracovať s každým, kto mal úprimný záujem o tento odbor. Bol to milý a láskavý človek, výborný kolega, ochotný poradiť a pomôcť.

Česť jeho pamiatke!

Lubomír Hraško a Alena Klukanová

Výber z publikovaných prác

Hovorka, D. a Lukáčik, E., 1972: Xenoliths in andesites of the massifs Karanč and Šiator (Southern Slovakia) and their

- geological interpretation. Geol. Zbor. Geol. Carpath., 23, 2, 297 – 310.
- Pulec, M. a **Lukáčik, E.**, 1980: Nový výskyt scheelitu a zlata v Sopotnickej doline. Miner. Slov., 12, 6, 532 – 540.
- Lukáčik, E.**, 1981: Petrológia granitov-granodioritov prašivského typu západnej časti nízkotatranského plutónu. Západ. Karpaty, Sér. Mineral. Petrogr. Geochém. Metalogen., 8, 121 – 142.
- Miko, O. a **Lukáčik, E.**, 1983: Petrografia hornín kryštalinika oblasti severovýchodne od Kyslej pri Jasení. In: Scheelito-vo-zlatonosné zrudnenie v Nízkych Tatrách. Zborník príspevkov z výsledkov komplexného geologického výskumu na južných svahoch Nízkych Tatier severne od lesníckej osady Kyslá v rokoch 1978 – 1981. Bratislava, Geol. Úst. D. Štúra, 39 – 47.
- Bujnovský, A. a **Lukáčik, E.**, 1985: Geológia sz. časti Nízkych Tatier a príľahlej časti Veľkej Fatry. Západ. Karpaty, Sér. Geol., 10, 39 – 65.
- Biely, A. (ed.), Beňuška, P., Bezák, V., Bujnovský, A., Halouzka, R., Ivanička, J., Kohút, M., Klinec, A., **Lukáčik, E.**, Maglay, J., Miko, O., Pulec, M., Putiš, M. a Vozár, J., 1992: Geologická mapa Nízkych Tatier 1 : 50 000/Geological map of the Nízke Tatry Mountains. Bratislava, Geol. Úst. D. Štúra.
- Lukáčik, E.**, 1994: Nkana-Mine – Cu-Co ložisko svetových parametrov (Zambia). Miner. Slov., 26, 1, Geovestník, 11 – 12.
- Bezák, V., Baráth, I., Broska, I., Janák, M., Kohút, M., Kováčik, M., **Lukáčik, E.**, Madarás, J., Marko, F., Plašienka, D., Putiš, M. a Siman, P., 1995: Bericht 1994 über geologische Aufnahmen auf Blatt 182 Spittal an der Drau. Jb. Geol. Bundesanst., 138, 3, 551 – 554.
- Putiš, M., Baráth, I., Bezák, V., Broska, I., Janák, M., Kohút, M., Kováčik, M., **Lukáčik, E.**, Madarás, J., Marko, M., Plašienka, D. a Siman, P., 1996: Bericht 1995 über geologische Aufnahmen auf Blatt 180 Winklern. Jb. Geol. Bundesanst., 139, 3, 364 – 366.
- Biely, A. (ed.), Bezák, V., Bujnovský, A., Vozárová, A., Klinec, A., Miko, O., Halouzka, R., Vozár, J., Beňuška, P., Hanzel, V., Kubeš, P., Liščák, P., **Lukáčik, E.**, Maglay, J., Molák, B., Pulec, M., Putiš, M. a Slavkay, M., 1997: Vysvetlivky ku geologickej mape Nízkych Tatier 1 : 50 000. Bratislava, GS SR, Vyd. D. Štúra, 232 s.
- Gross, P. (ed.), Buček, S., Ďurkovič, T., Filo, I., Karoli, S., Maglay, J., Nagy, A., Halouzka, R., Spišák, Z., Žec, B., Vozár, J., Borza, V., **Lukáčik, E.**, Mello, J., Polák, M. a Janočko, J., 1999: Geologická mapa Popradskej kotliny, Hornádskej kotliny, Levočských vrchov, Spišsko-šarišského medzihoria, Bachurne a Šarišskej vrchoviny 1 : 50 000. Bratislava, GS SR.
- Gross, P., Buček, S., Ďurkovič, T., Filo, I., Maglay, J., Halouzka, R., Karoli, S., Nagy, A., Spišák, Z., Žec, B., Vozár, J., Borza, V., **Lukáčik, E.**, Janočko, J., Jetel, J., Kubeš, P., Kováčik, M., Žáková, E., Mello, J., Polák, M., Siráňová, Z., Samuel, O., Snopková, P., Raková, J., Zlinská, A., Vozárová, A. a Žecová, K., 1999: Vysvetlivky ku geologickej mape Popradskej kotliny, Hornádskej kotliny, Levočských vrchov, Spišsko-šarišského medzihoria, Bachurne a Šarišskej vrchoviny 1 : 50 000. Bratislava, GS SR, Vyd. D. Štúra, 239 s.
- Molák, B., Liščák, P. (eds.), Böhmer, L., Janočko, J., Jetel, J., Kováčik, M., **Lukáčik, E.**, Michalko, J., Németh, Z., Pašteka, V., Pevný, J., Vozárová, A., Zlinská, A. a Žec, B., 2002: Anglicko-slovenský geologický slovník so zoznamom slovenských názvov. Bratislava, Št. Geol. Úst. D. Štúra, 518 s.
- Tchistiakov, A., Schubert, G., Arustiene, J., Asfirane, F., Asman, M., Ballofet, E., Belickas, J., Berka, R., Bertrand, B., Čápova, D., Centineo, M., Daniels, P., Dias, E., Dumont, B., Fruijtjer, S., Gargulák, M., Hansen, M., Hedlund, F., Heger, H., Heirman, A., Heylen, C., Jellema, J., Juračič, P., Kollmann, W., Komac, M., Krijn, N., Lagarde, P., Lopez, J., **Lukáčik, E.**, Malík, P., McCarthy, J., Mižák, J., Murnikova, A., Nagy, P., Palumbo, A., Prestor, J., Rasmussen, V., Rodriguez, J., Rotar-Szalkai, A., Severi, P., Sinigoj, J., Švasta, J., Theelen, J., Urban, S. a Winckel, A., 2007: EWater. The European distributed hydrogeological information system. Computeranwendungen in Hydrologie, Hydrogeologie und Geologie: Beiträge zur COG-Fachtagung Salzburg 2007. Heidelberg, Wichmann, 2008, 47 – 50.

Osobná spomienka na Eda Lukáčika

Milý Edo,

chcel by som si spolu s Tebou zaspomínať na niektoré chvíle, ktoré sme spolu prežili.

Spomínaš si, kedy sme sa prvýkrát stretli? Bolo to u Albína Klinca, svojrázneho šéfa oddelenia kryštalinika GÚDŠ v r. 1974. Ty si tam už pracoval spolu s Otom Mikom a štvrtý člen Loro Lehotský bol práve v Tunise. Mal som pred vojnou, a tak tých pár mesiacov som Ti pomáhal pri mapovaní masívu Nízkych Tatier, hlavne v oblasti Prašivej. Týmto Ďumbierskym Tatrám si venoval väčšinu času, najmä problému granitov. Túto problematiku si riešil veľmi podrobne vo svojej dizertačnej práci. Pomocou zložitých analýz si dokázal, že pôvod veľkých draselných živcov nie je metasomatický, ale magmatický, o čom sa dovtedy viedli spory. Jasne si potom vo svojej dizertačnej práci a následne v publikácii deklaroval, že pôvod veľkých ružových výrastlíc draselného živca je čisto magmatický. Klobúk dolu.

Prvé roky sme trávili mapovaním kryštalinika, Ty v Ďumbierskych Tatrách, ja vo Veporských vrchoch. Boli to pekné roky, ale veru mohli byť aj posledné. Do terénu sme mali pridelené auto, tzv. estévečku, a bolo to auto, ktoré už prežilo všeličo. Nečudo, že si sa s ním kdesi pri Kováčovej prevrátil a na druhý rok som sa s ním pri Bzenici vybúral aj ja. To už, našťastie, išlo rovno do šrotu.

Boli sme vždy priatelia a potom od narodenia môjho najmladšieho syna Andreja aj kmotrovia. Ale najviac nás zbližilo Mongolsko. Neopísateľné prírodné scenérie, terénne a ďalšie zážitky. Tie zážitky by vydali aj na román. Spomeniem jeden.

V jedno nedeľné popoludnie sme sa vydali s Edom na ryby. Mongolský šofér nás nákladniakom zaviezol k rieke Orchon a išiel kamsi na návštevu do nejakej jurty. Bolo to v septembri, v prechodnom období medzi letom a zimou. Cez deň príjemných 20 stupňov, a tak sme vybehli len v košeliach. V noci mínus dvadsať. Ako sa blížil večer, riadne sme to začali pociťovať. A auto nikde. Už bola riadna tma a do tábora 50 km po doline plnej vlkov. Vtedy sme sa s Edom začali dohadovať, či je lepšie dať sa zožrať alebo zmrznúť na mieste. Ja som bol za prvú alternatívu, Edo za druhú. Akýmsi zázrakom sme v dialke zbadali svetielko reflektora auta, ktoré nás hľadalo, a krkolomne sme ho dostihli. Šofér bol na mol, takže nadávať mu ani nemalo zmysel.

Tá nedotknutá príroda sa nám snívala ešte dlhé roky. Priestor, hviezdy na dosah ruky, ticho a omamné vône kvitnúcich stepí. V Ulanbátare to v zime bolo ťažšie. Keď sme sa vrátili z práce, ja som robil zásobovača, Ty si varil. A keď

Obr. 1. V Mongolsku. Zľava: sprievodca Dobčín, Edo, šofér a autor spomienky.

som nedoniesol, čo bolo treba (najväčší problém bol paradoxne s mäsom), veru si sa vedel parádne rozčertiť. Potom sme sa nerozprávali aj niekoľko dní.

Po návrate z Mongolska sme sa ešte stretli na niektorých akciách v teréne, napríklad pri mapovaní pre výstavbu priehrady Málinec alebo pri kampani vyhľadávania volfrámu v oblasti Jasenia. Na prvej akcii sme bývali v starej škole v Ďubákov. Boli prázdniny a my sme vzali so sebou aj naše malé deti, nech sa tam na lazoch *vylufťujú*. Volfrám, to bola slávna akcia. Robili sme ju kvázi expedičným spôsobom. Hore v Lomnistej sme vybudovali tábor s prístreškom na „večný oheň“. Mapovalo sa totiž dvojfázovo, najprv cez deň geológia a potom v noci UV lampami sa nasvecovali odkryvy a sprejom sa vyznačoval výskyt scheelitu. Bola nás celá tlupa, aj s brigádnikmi. A bolo veselo. V tom čase

sa dolu pri dedine konali majstrovstvá v ryžovaní zlata a my z hôr ako takí kovboji sme zbehli dolu obzrieť pekné dievčatá.

Potom sa naše cesty na viac rokov rozdelili. Mali sme síce spoločnú ponuku pracovať v Zambii, ale ja som podľahol zvodu cestovať po západnej Európe a išiel som radšej do severnej Afriky. Zavialo ma do alžírkej bane, Teba zase do tej zambijskej. Ale nie je baňa ako baňa. Ty si sa na pobyt v Zambii nikdy nestážoval, hoci začiatky v cudzine sú vždy ťažké. Myslím, že si bol spokojný.

Bol si športovec telom aj dušou, odkiaľiva futbal na *pláčkoch* na Vajnorskej, kde si vyrastal. Blízko bolo Tehelné pole, nečudo, že až do konca života si bol fanúšikom Slovana, a to aj napriek tomu, že už to nebol taký Slovan

Obr. 2. S manželkou Editou na oslave narodenín krstného syna Andreja Bezáka.

ako za starých čias. Baval ťa tenis, hrávali sme aj squash, alebo sme sa jednoducho stretávali, hlavne pri sviatočných príležitostiach.

A už je to všetko minulosť. Rýchlo to prebehlo. Tak ako každému. Ešteže som mal tú možnosť byť aj pri Tvojich posledných chvíľach na tomto svete. Hovorím vtedy v nemocničnej izbe v smutne známom pavilóne:

„Edo, pamätáš na Mongolsko?“

„Jasne.“ A úsmev...

Mal som napísať spomienku na Eda, nuž som ju napísal. Iné nekrológy budú možno zahŕňať výpočet jeho odborných prác alebo jeho zamestnaneckých aktivít. Pre mňa je najdôležitejšie, že Edo bol dobrý človek a priateľ.

Ahoj Edo!

Vladimír Bezák

